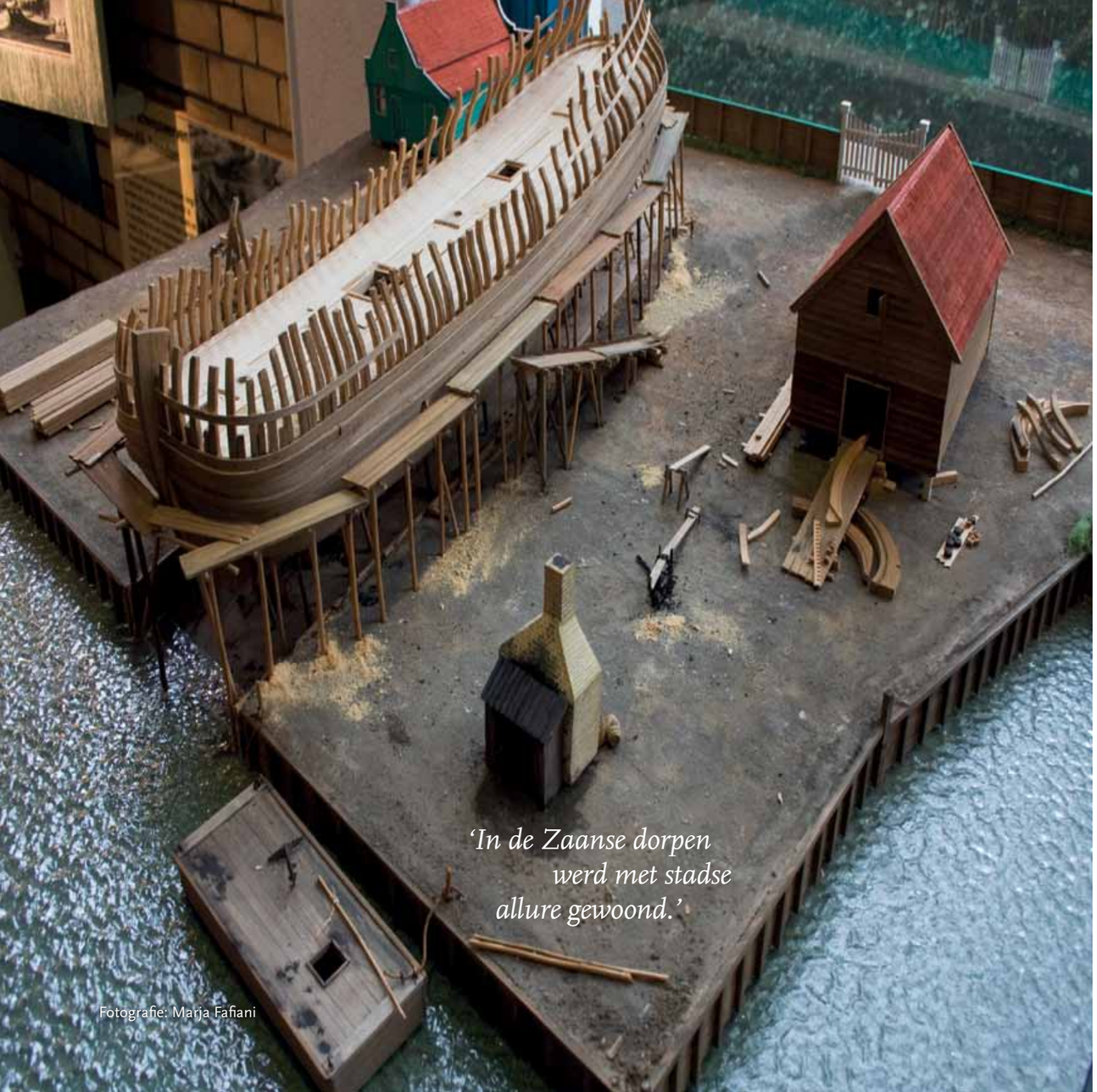

‘In de Zaanse dorpen werd met stadse allure gewoond.’

Fotografie: Marja Fafiani

Zaanse archeologie

‘Het bekende Zaanse landschap bestaat nog niet zo lang,’ vertelt Pieter Floore van Hollandia Archeologen. ‘Rond het begin van de jaartelling vestigden mensen zich in het gebied dat we nu kennen als Assendelft en Krommenie. In 300-400 veranderde het land daar echter in een drassig veengebied. De soort moerasplanten, die toentertijd voor de veenvorming zorgden, kun je nog altijd zien in het Oostzijderveld. De mensen trokken weg uit het gebied, en er ontstonden veenpakketten van wel vijf tot zes meter hoog. In de 12e en 13e eeuw kwam er een nieuwe lichting bewoners. Zij groeven ontwateringssloten en konden op die manier nieuw land creëren. Er ontstonden lintdorpen: dorpen bestaande uit houten huizen langs een lange straat met evenwijdig daaraan een wegsloot, en overal bruggetjes om bij de houten woningen te kunnen komen. Dat kun je bijvoorbeeld nog mooi zien bij Haaldersbroek. En bijna overal waar je nu nog authentieke Zaanse houten huizen ziet staan heeft vroeger ook een wegsloot gelegen. Die wegsloten zijn later vaak gedempt om de straat breder te kunnen maken. De Zaanstreek ontwikkelde zich al heel vroeg tot een gebied waar nijverheid en industrie de belangrijkste bronnen van inkomsten waren. Amsterdam had producten nodig en kon die laten maken in de nabijgelegen Zaanstreek, waar de infrastructuur aanwezig was en zowel de grondstoffen als de eindproducten eenvoudig via het water vervoerd konden worden. Zo ontstonden de molens en de werkplaatsen aan het water. Uit bodemonderzoek, onder andere via analyse van afval en andere resten, is gebleken dat de mensen hier vanaf de late Middeleeuwen tot in de 19e eeuw in relatieve welstand leefden.’

‘Ik heb altijd interesse gehad in archeologie. Het is zo interessant om je te verdiepen in de geschiedenis en deze zo goed mogelijk te reconstrueren.’ Jelus Matser maakt archeologische maquettes voor musea, en gebruikt hiervoor onder meer de opgravingstekeningen, reportages en publicaties van Hollandia. ‘Ik maak bijvoorbeeld maquettes van oude scheepswerven. Vanaf eind 16e eeuw worden er al schepen gebouwd in Zaandam. Aan de hand van opgravingen en zoveel mogelijk onderzoeksmateriaal heb ik verschillende maquettes gemaakt. Zo’n maquette is als een wetenschappelijk artikel in drie dimensies, zo veel mogelijk waarheidsgetrouw. Bij een reconstructie moet je steeds logisch denken en proberen te achterhalen hoe het in elkaar heeft gezeten. Door mijn achtergrond als kunstenaar en oud scheepsbouwer heb ik veel materialenkennis en kan ik de werkelijkheid zo realistisch mogelijk nabouwen. Dat is heel fascinerend om te doen.’

Tips van Hollandia Archeologen: *Gé Sombroek* *Albert Heijn* *Sturm BV* *Holland Jachtbouw* *De Ossestal*

Fotografie: Marja Fafiani

'Als je een plek in een boek beschrijft moet de lezer die kunnen opzoeken.'

Hans Kuyper

'De Zaanstreek is ontzettend leuk. Het is een ratjetoe, en dat moet vooral ook zo blijven. Achter elke hoek ligt iets onverwachts. De Rosmolenbuurt bijvoorbeeld heeft nog de historische padenstructuur, 17e-eeuwse pakhuizen en houten woningen, maar ook blokken uit de jaren 50 en nieuwbouw langs de Zaan. Ik vind het leuk om te weten waarom de wijk er zo rommelig uit ziet. Dat groeit niet zomaar zo, daar zitten verhalen achter. Kinderboekenschrijver en voormalig stadsdichter Hans Kuyper heeft talloze boeken gemaakt waarin zijn woonstreek de achtergrond vormt: 'Ik schrijf verhalen die ik als kind ook had willen lezen. Ik vond historische details altijd heel leuk. Daarom speelt 'Een klap van de molen' zich af op de Zaanse Schans en in Zaandijk, in het jaar 1803. Het feit dat mensen rond die tijd wel veel rokken droegen maar geen ondergoed, zodat ze makkelijk even konden neerhurken en plassen, is zo'n detail dat kinderen in een boek heel leuk vinden. Ook het gemummificeerde katje, dat onder een klein glazen plaatje op de zolder van molen De Os ligt, vinden ze interessant. Voor mijn verhaal heb ik het 200 jaar oude lijkje verhuisd naar molen De Kat. Ik gebruik voor een boek altijd een omgeving die ik goed ken. 'Jacht op de tekenaar' speelt zich af in mijn eigen Rosmolenbuurt. De achtervolgingsscène daarin begint onder de Bernhardbrug en gaat verder op de plankieren langs de Oostzijde en in de kleine straatjes daarachter. Ik kreeg een keer een prachtige brief van een lezer die zichzelf op alle plekken uit mijn boek had gefotografeerd, met het boek in de hand. Soms laat ik ook bestaande personen een rol spelen in een boek, bijvoorbeeld de Zaanse fotograaf en gids Jeroen Breeuwer. Er is nog meer dan genoeg materiaal voor nieuwe boeken. Tweehonderd jaar Zaandam levert zoveel prachtige verhalen op. De eerste burgemeester was bijvoorbeeld een heel rare man, een telg uit een doodgraversfamilie. De geschiedenis van de Zaan fascineert mij ook enorm.
In mijn rol als stadsdichter kwam ik op fantastische plekken terecht en mocht ik allerlei bijzondere openingen verrichten. Ik zou zelf niet zo snel naar een concert van fanfaremuziek gaan, maar toen ik eens een gedicht moest voordragen in het Saenredam College heb ik ontdekt dat het Zaandijkse Fanfare Corps zo prachtig speelt dat je er kippenvel van krijgt. Ook de oplevering van het historische pand de Adelaar - dat volledig is verbouwd door modehuis Vanilia - was bijzonder. Vanaf het dak heb ik een gedicht voorgedragen. Ik keek toen uit over de Kalverpolder waar de wolken voorbij jaagden en de zon straalde. Van dichtbij is die adelaar echt enorm groot. Dergelijke ervaringen maken diepe indruk.'

Tips van Hans Kuyper: *Nieuwe Huys Concerten* *Dorpstheater Wormer* *De Koffiezaak* *Marjolijn Hof* *Bieb Zaandam*

Fotografie: Marja Fafiani

Zaanse Kaper

‘Wij zijn een soort textieldetectives. Door gedegen speurwerk proberen we de kostuums uit de periode 1750-1910 zo goed mogelijk te laten zien.’ Inge Bosman van kostuumgroep de Zaanse Kaper: ‘We hebben veel onderzoek gedaan in musea. Jammer genoeg zijn er weinig portretten van mensen in kostuum dus we moeten ons dan baseren op allerlei andere bronnen. Uit ‘Het dagverhaal van Aafje Gijssen 1772-1776’ hebben we veel waardevolle informatie verkregen. Het is leuk om te lezen dat een dienstmeisje echt bij de familie hoorde, en dat na een bruiloft de dure kleding werd omgeruild voor een eenvoudiger jurk om in te gaan dansen. Een kaper is een soort capuchon met een mantel, gemaakt van stijf karton en van binnen en buiten bekleed met zijde. De kaper diende om de hoofdtooi te beschermen. Hoewel hij eerst in heel Nederland gedragen werd, bleef men hem in de Zaanstreek nog veel langer gebruiken. Daarom denken mensen dat de kaper typisch Zaans is. Bij een Zaans kostuum denken mensen vaak aan de eenvoudige jack en rok die in de Doopsgezinde kerk werd gedragen. Dat zag er inderdaad eenvoudig uit, maar ze waren wel gemaakt van heel dure stoffen! In die tijd werden er ook japonnen gedragen, maar die zijn jammer genoeg niet bewaard gebleven. Elke vijf jaar veranderde de mode, net zoals nu. Binnen onze groep zijn er verschillende specialismen: stof, historie, kant en patronen. We proberen de kleding en accessoires zo goed mogelijk na te maken. Inmiddels hebben we de kostuums van de gegoede burgerij uit verschillende periodes nagemaakt. We proberen zo authentiek mogelijke stoffen te gebruiken. Het is daardoor wel een dure hobby. Een Zaanse muts bijvoorbeeld was gemaakt van het allerduurste kant. Maar we willen alles de juiste uitstraling geven. De stoffen zijn prachtig om te zien.
Het is interessant om te onderzoeken hoe de kleding gedragen werd, maar ook hoe het gemaakt werd. Dan ontdek je dat er vroeger handige foefjes waren, waarvan het jammer is dat ze verdwenen zijn. Alles wordt op een bepaalde manier gedragen: Je begint met het ondergoed, daarna komt het korset, de pannier en de onderrok. Het moet goed in elkaar zitten, anders wordt het een verkleedpartij. Kleederdracht is prachtig. Normaal zegt niemand op straat hoe mooi je bent. Maar als wij ons met de groep presenteren op scholen, historische verenigingen en kleederdrachtdagen, dan spreken mensen je aan om te zeggen hoe mooi je bent. Dat is leuk om te horen, dat geeft energie.’ Op de foto’s staan Arend Jan en Pietsje Bloem in Zaanse Klederdracht.

‘In klederdracht heb je ogenblikkelijk contact met mensen.’

Tips van de Zaanse Kaper: *Zaanse mayonaise* *Zaanse mosterd* *Honig Breethuis* *Vrijwilligers Kalverpolder* *Zaans Museum*

Fotografie: Marja Fafiani

Olum

'Ik kom regelmatig langs om te kijken of de beschermgodin haar taak nog goed vervult.'

Net voor de brug over de Nauernase Vaart, in een hofje op de Padlaan in Krommenie, stuit je op een tafereel dat op het eerste gezicht uit de Oudheid zou kunnen stammen. Het is gemaakt door beeldend kunstenaar Leonard Frederiks uit Assendelft, in 1986. 'In deze woonwijk stond vroeger de oude linoleumfabriek van Forbo. Over de Nauernase Vaart werden de grondstoffen, zoals hennep, katoen en kurk, aangevoerd. Het was een klein industriegebiedje. Bij de sloop van de Forbofabriek werd mij gevraagd een monument te maken ter nagedachtenis. Ik heb er een aantal karakteristieke gietijzeren zuilen in verwerkt, die ternauwernood aan de sloop zijn ontkomen. Op dit soort bijzondere kolommen werd eind 19e eeuw in de Zaanstreek de overkapping van een fabriek geplaatst. Dat is nog goed te zien in de fabriekswand van Wormer. Qua vorm en decoratie verwijzen ze naar Griekse zuilen. Ik heb er daarom een kroonlijst van beton op gezet die ik zelf heb gegoten. Deze is een beetje afgebrokkeld, om te laten zien dat het onderdeel was van iets groters. Mensen denken vaak dat alle onderdelen uit de fabriek kwamen, maar dat is dus niet zo. Op de vloer zie je de kenmerkende zwart-witte colovinyltegels die Forbo ooit produceerde. Het geheel herinnert aan iets wat hier vroeger heeft gestaan. Ik heb een tableau van keramiek toegevoegd waarop je een eigentijdse vrouw ziet. Op de achtergrond zie je moderne gebouwen, om het verband met het heden weer te geven. Deze wereldse vrouw verwijst naar de antieke godin Diana, maar ze is wel een moderne versie, die het industrieel erfgoed en de wijk moet beschermen. De buurt was heel nieuwsgierig wat ik ging maken. De bewoners waren gelukkig van het begin af aan al blij met het kunstwerk; het idee van een godin die hen beschermt sprak hen wel aan. Ze voelen zich ook echt verantwoordelijk voor het werk. Als er iets mee is, dan word ik meteen gebeld. Rond het werk is inmiddels een hoge taxushaag gegroeid en daardoor ziet het er extra mooi uit. Het is een favoriete plek voor kinderen om te spelen en te voetballen. Het is leuk dat deze ontmoetingsplek, want dat moest het worden, ook echt gebruikt wordt. Buurtbewoners mochten zelf de naam kiezen. Het werd Olum. 'Olim' is Latijn voor 'van het verleden'. In de volksmond werd de Forbofabriek 'lum' genoemd. Het werk heet daarom Olum: de fabriek stond hier.'

Zes kolommen uit de voormalige papierfabriek Van Gelder uit Wormer worden ook gebruikt voor een nieuw kunstwerk. Zo zal ook deze fabriek herinnerd blijven worden.

Tips van Leonard Frederiks:

- *Begraafplaats Wormerveer*
- *Historisch Genootschap Assendelft*
- *Atelier Cocky Hoffer*
- *Kerkbuurt Assendelft*
- *Flentrop Orgelbouw*

Fotografie: Marja Fafiani

Zaanse horizon

‘Typisch Zaans is de combinatie van lucht, land, water en een horizon met opvallende fabrieksblokken. De fabrieken zien er spannend uit, en het uitzicht op de Schans is juist weer rustgevend,’ vertelt beeldend kunstenaar Joanne Zegers.‘Vanaf mijn derde jaar woon ik al op de Lagedijk in Zaandijk en kijk ik uit op de Zaanse Schans. Vanuit het huis van mijn ouders kon je ook de rook van de fabriek van Amylum zien. Daar gebeurde altijd wel wat. Nu kijk ik vooral uit op de huizen van de Zaanse Schans, die ‘s nachts mooie silhouetten vormen. Die mix van fabrieken en Zaanse huizen, dat voelt heel goed.’ Voor Joanne Zegers is de mooie Gortershoek haar thuis, waar ze erg veel van houdt. ‘Ik maak geabstraheerde landschappen die de Zaanstreek weergeven. Zo blijf ik dicht bij mezelf en verbeeld ik wat ik zie. Mijn moeder is ook kunstenares, dus spelenderwijs leerde ik van haar om goed naar de omgeving te kijken. Ik kan uren naar het water van de Zaan kijken, de levensader van deze streek. De wisselwerking tussen lucht en water levert prachtige taferelen op, zeker ook bij mist of als de zon opkomt. Ik hou van de twinkeling van de zon op de golfjes. En in het donker is het verschrikkelijk mooi om de reflectie van de lichtjes in het water te zien. Met ijs is het hier helemáál prachtig, bijna magisch. Er is altijd van alles te zien. Ik kan me nog herinneren dat er vroeger soms stukjes weiland voorbij dreven, waar we dan naar toe zwommen om op te stampen. Het geklots van het water hoort er ook echt bij. En natuurlijk de geur. Toen ik een keer op reis was rook ik een geur die me deed denken aan de Zaan, en toen voelde ik me meteen thuis.’
Het water van de Zaan stond centraal in haar project ‘1 liter Zaanwater’ waarbij ze samen met Marcel Fraij mensen liet nadenken over wat er allemaal mogelijk was met dit water. Het project resulteerde in een spannende inspirerende expositie en een serie in Dagblad Zaanstreek. ‘Door mijn schilderijen, de kunstprojecten, en ook door de kunstgeschiedenislessen die ik op scholen geef, wil ik volwassenen en kinderen leren kijken en liefde voor kunst bijbrengen. Als je goed kijkt, dan zijn er in de Zaanstreek zoveel mooie dingen te zien.’

‘Dit gevarieerde uitzicht met molens, Zaanse huisjes maar ook fabrieken is mijn Zaanstreek.’

Tips van Joanne Zegers: *Piet Boon* *Somass* *A-Frames* *Hangbestekkastje* *Vissershop*

Fotografie: Marja Fafiani

'De diversiteit maakt het zo leuk.'

Paradies Decor

Vanuit een prachtige lichte ruimte aan de Oostzijde in Zaandam werken Ernst Paradies en Anouk Pool van Paradies Decor aan wisselende projecten.
'Afhankelijk van de opdracht ziet onze werkruimte er elke keer compleet anders uit. Praktisch alles staat hier op wielen en ook de tafels zijn inklapbaar zodat je heel grote projecten binnen kunt uitvoeren. Daarmee zijn we ook heel mobiel en kunnen we gemakkelijk op locatie of in een studio werken. Dit komt ook regelmatig voor. Nu staat er in de ruimte een gigantische selderij stronk van 3,5 meter, compleet met stengels en blad. Het is gebruikt in een film dat onderdeel vormde van een kunstproject in Engeland. We hebben alle stelen los van elkaar gemodelleerd van piepschuim, toen een harde laag gegeven en gedecoreerd. Daarna is alles samengevoegd en voorzien van bladeren.
Wij bouwen en beschilderen al zo'n 20 jaar decors, maar we maken ook driedimensionaal werk voor films, fotografen, commercials, theater, interieurs, horeca en musea. We benaderen iedere opdracht op eigen wijze. Telkens weer zoeken we de beste en snelste en goedkoopste oplossing voor iedere specifieke vraag. We creëren een illusie door de realiteit zo goed mogelijk na te bootsen. Of door iets te suggereren of een bepaalde sfeer te zoeken. Geen opdracht is hetzelfde. Inmiddels hebben wij zoveel uiteenlopende projecten gedaan dat we sneller weten hoe we iets kunnen realiseren. Toch blijven er altijd vragen komen die voor ons nieuw zijn. Dat maakt het werk uitdagend en gevarieerd. Laatst kwam er een verzoek voor een blok ijs van drie bij twee meter voor een theatervoorstelling. Een echt blok ijs van zo'n afmeting kun je niet vinden uiteraard. Daarom werd ons gevraagd er een te maken. Het moest dreigend en al 'smeltend' boven het podium hangen. Niet te zwaar natuurlijk, transparant-blauw van kleur en grillig van vorm. We maken dan eerst een test voor de materiaalkeuze en uitstraling en aan de hand daarvan beginnen we met de uitvoering. Het eindresultaat is voor ons ook altijd nog leuk om te zien, omdat ieder decor een verrassende samenwerking met de omgeving aangaat.
Voor het decor van de dansvoorstelling 'Ghost Track' van Leine Roebana hadden we een enorm achterdoek van 10 bij 18 meter bewerkt met structuren van papier-maché waardoor het op een soort perkament leek dat door de belichting steeds anders oogde. Heel mysterieus, dan weer aards of dynamisch.
Nu gaan we starten met een decor van 50 boomstammen. Binnenkort staat hierbinnen een compleet bos.'

Tips van Paradies Decor: *Art Department* *Blik op Hout* *Brinkman Decor* *Pallethandel De Boer* *Triple-X*

Fotografie: Marja Fafiani

‘Van slechts één schilderij hebben we de locatie nog niet kunnen herleiden.’

Monet in Zaandam

‘Vier maanden lang was Claude Monet in Zaandam. Hij was zo onder de indruk van de gekleurde houten huizen, de molens en de boten, dat hij hier 25 schilderijen maakte.’ Jacob Reitsma van de Stichting Monet in Zaandam geeft rondleidingen langs de plekken waar Monet heeft geschilderd. ‘Op 2 juni 1871 arriveerde Claude Monet met zijn vrouw en kind in Zaandam. De toen nog onbekende schilder hoort nu thuis in het rijtje van Rembrandt, Picasso en Van Gogh. Iedere Zaankanter weet van het bestaan van het Czaar Peterhuisje. Dat willen we ook bereiken met Monet. Door het boek ‘1871, Monet Zaandam’, maar ook door de rondleidingen en andere initiatieven van de Stichting Monet in Zaandam, zijn steeds meer mensen op de hoogte van en enthousiast over de ‘Zaanse periode’ van Monet. Het beroemde Blauwe Huis zal weer in de oorspronkelijke blauwe kleur worden teruggebracht. En de architect van hotel Inntel geeft met de blauwe gevel ook een knipoog naar Monet. We hebben al aardig wat informatie over kapitein Willem Boot, van de raderstoomboot die de 31-jarige Monet naar Zaandam bracht. De Zaan stond toen nog net in open verbinding met het IJ en de Noordzee. De Dam zag er in die tijd heel anders uit. Het was een belangrijk en levendig verkeersknooppunt en de enige wegverbinding tussen oost en zuid. Dam 2 (nu Serah Artisan) stond er in die tijd ook al. Het was toen de loge van de Zaanse Vrijmetselarij. Een paar jaar later zou dit drukke centrum waar passanten even stopten om een borrel te drinken of om te overnachten er heel anders uit zien. Van Hotel De Beurs, waar Monet vier maanden heeft gelogeerd, is alleen aan de vorm van de kavel nog te herkennen waar het stond, bij de huidige sluis. Vanaf de steiger bij dat hotel schilderde Monet de houten huizen op de Hogendam. Aan een vriend schreef hij: ‘Zaandam is wel bijzonder opmerkelijk en er is genoeg te schilderen voor een heel leven, huizen in alle kleuren, honderden molens en verrukkelijke boten’. Ook was hij gecharmeerd van de bijzonder aardige en gastvrije Zaandammers die bijna allemaal Frans spraken.
In Zaandam schilderde hij voor het eerst series van één onderwerp, later een van de kenmerken van het impressionisme met series zoals ‘de hooimijten’, de ‘kathedraal van Rouen’, enzovoort. Met vluchtige penseelstreken schilderde hij vanaf eenzelfde plek, met verschillende lichtinval en composities, het Eiland en de molens. Zaandam heeft een grote rol gespeeld in de artistieke ontwikkeling van Monet, en daarmee invloed gehad op het ontstaan van het impressionisme. Daarom willen we kunstliefhebbers graag uitnodigen Zaandam te bezoeken!’

Tips van ‘Monet in Zaandam’: *Koninginnedag op het Eiland* *Monettuin* *Nice thingZ* *ERIH HollandRoute* *Zaanse Wijnkring*

Fotografie: Marja Fafiani

Talentontwikkeling

‘Cultuureducatie op school is belangrijk, zowel op de basisschool als in het voortgezet onderwijs. Het spreekt hun creativiteit aan, verruimt hun blik en het vormt ze. Hierdoor kunnen ze later bijvoorbeeld makkelijker problemen oplossen. Leerlingen worden vaak echt geraakt door de lessen in kunst en cultuur.’ Marlies Romeijnders (foto rechts), beleidsmedewerker Cultuur bij de gemeente Zaanstad, noemt het cultuurproject bij Compaen VMBO als een mooi voorbeeld van talentontwikkeling in de Zaanstreek. Eerstejaars spelen er mee in de voorstelling ‘Romeo & Julia’. In het tweede jaar kunnen leerlingen zich verder verdiepen in een onderwerp naar keuze. Ook in de hogere klassen wordt gewerkt aan hun talenten. ‘Kunst en cultuur staan hoog aangeschreven bij het Compaen. De leerlingen worden door vakdocenten getraind op het gebied van dans, media, toneel, VJ, rap en techniek. Ook bij lessen zoals tekenen en handvaardigheid is de lesstof aangepast aan het project. De leerlingen maken hier hun eigen rekwisieten en decors. Wat ze tijdens het project leren mondt uit in een interdisciplinaire voorstelling in het theater. Dat is echt een hoogtepunt voor de leerlingen. Je ziet het aan hun uitstraling. Ze worden zekerder en bewegen zich vrijer. Leerlingen die van huis uit weinig of nooit naar het theater gaan, komen daar door dit project toch. Ze staan zelfs op het podium!
Via het cultuurproject leren de scholieren ook verschillende organisaties kennen. Ze komen bij erfgoedinstellingen en krijgen les van professionals van FluXus en De Kade. Door cultuureducatie kun je kinderen kennis laten maken met de wereld van de kunsten, waardoor er in de toekomst nieuwe Zaanse talenten kunnen opstaan. Zaanstad zit vol mogelijkheden om talenten te ontdekken en te ontwikkelen.’

Rob Cerneüs is de projectleider van ‘Romeo & Julia’. Hij krijgt door zijn enthousiasme alle kinderen mee. ‘Voor een amateurvoorstelling is het niveau hoog. Als school willen we de leerlingen graag iets waardevols meegeven, zoals een gevoel van vrijheid, een open blik en respect voor elkaar. Iedereen doet waar hij of zij goed in is, op het toneel of achter de schermen. Sommige leerlingen staan in de keuken, anderen in de garderobe of achter de techniektafel. Hierdoor zorgen ze echt samen voor een goede voorstelling.’

‘Geraakt door kunst en cultuur.’

Tips van Marlies Romeijnders: *Tetrix gebouw* *De Groote Weiver* *Eric Boeren* *VocaalLAB* *Zaaneiland ook wel bekend als William Pont eiland*

‘We zijn een heel expressief gezelschap,
dat de zaal steeds iets nieuws wil laten zien en horen.’

Fotografie: Marja Fafiani

De Kift

‘Het Zaanse hebben we nooit gebruikt om De Kift mee te profileren, maar in de recensies kwam mijn zangerige accent wel steeds terug. In Frankrijk vinden ze het zelfs exotisch klinken!’, vertelt Ferry Heijne, zanger van De Kift. Samen met Marco Heijne en Wim ter Weele vertelt hij over hun band, die al bijna 25 jaar bestaat. ‘Vorig jaar hebben wij de muziek gemaakt voor een documentaire over molen De Huisman. Ik heb die molen helemaal vanaf de grond zien herrijzen. Elke dag fietste ik er langs, en zag Bart Nieuwenhuijs met zijn ploeg onder alle weersomstandigheden aan het werk. Dat gevoel wilde ik overbrengen in de muziek, zonder een romantisch beeld te willen schetsen. Hij beoefent zijn ambacht op een toegewijde manier, precies zoals wij ook muziek maken. Wanneer we een rondje mailen naar de programmeurs van zalen, wordt altijd gevraagd wat we nu weer voor thema hebben. De Kift zit niet vast aan één muziekstijl. Inmiddels hebben we meegewerkt aan film, theater, locatietheater, opera, jeugdtheater en geïmproviseerde jazz. We worden steeds voor andere dingen gevraagd. Toen iemand uit het klassieke circuit ons vroeg voor een opera, was onze eerste reactie: ‘Wat weten wij dáár nu van?’ Maar met de dvd ‘Vier voor Vier’ laten we zien dat we óók een mooie opera kunnen maken. Dat vinden we leuk: het gevecht om iets nieuws te maken op onbekend terrein. Het is juist spannend dat je daar dan nog niets van weet. Het is verrijkend, omdat je op onbekend terrein dingen naar je hand gaat zetten. En je ontdekt dan dat er naast de verschillen ook overeenkomsten zijn.
Je hebt voor iedere cd een kapstok nodig. Voor de cd ‘7’ hadden we opvallend veel nummers van Russische dichters; toen werd dat het thema. En bij de cd ‘Gaaphonger’ herdachten we de overwintering van Willem Barentsz op Nova Zembla. Van oudsher hebben we een popbezetting met een heel groot arsenaal aan blaasinstrumenten. Voor ieder thema zoeken we nieuwe klanken. Het geheel is daardoor heel kleurrijk. Bij De Kift gaat het ook om de verpakking. Voor elke cd zoeken we naar een verpakking die aansluit bij de inhoud. Voor de cd ‘Hoofdkaas’ hebben we de hele Zaanstreek afgezocht naar tweedehands kookboeken. De cd ‘Brik’ is omkleed met jute. De middenpagina bij die cd is gevuld met alle onderdelen van ‘het Kiftbrik’, een draaidrumstel dat we zelf gebouwd hebben.
Je moet steeds verrassen, anders wordt het saai. Voor nummers die we te vaak hebben gespeeld geldt een speelverbod. Die zijn dan over de datum heen, en worden uit de schappen gehaald.’

Tips van De Kift: *Rob Hendriks* *Verweij* *De Groote Weiver* *Zaanse Invasie* *Marjan Mol Blaasinstrumenten*